

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023
--

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ
--

1. Descrierea situației actuale :

Bugetul asigurărilor sociale de stat ca parte componentă a sistemului bugetar se aprobă anual prin lege.

În conformitate cu prevederile Legii nr.500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 se prevăd și se autorizează, pentru anul bugetar, veniturile și cheltuielile bugetare, precum și reglementările specifice exercițiului bugetar.

Prin sistemul asigurărilor sociale se asigură finanțarea măsurilor de ocrotire, de protecție și de ajutorare a cetățenilor activi, a pensionarilor și a membrilor de familie. Măsurile constau în acordarea de către stat de indemnizații, măsuri pentru susținerea ocupării forței de muncă, pensii, ajutoare, trimiteri la tratament balnear și alte drepturi, în perioada în care se găsesc, temporar sau definitiv, în incapacitate de muncă din cauză de accident de muncă sau boală profesională sau în alte cazuri când ajutorarea este necesară.

Descrierea situației actuale

Cadrul legal și instituțional existent

Propunerile care au stat la baza construcției bugetare pe anul 2023 au în vedere prognoza indicatorilor macroeconomici pentru anii 2023-2026, încadrarea cheltuielilor bugetare în cadrul fiscal-bugetar din strategia fiscal-bugetară a Guvernului pentru perioada 2023-2026, precum și aplicarea prevederilor legislației din domeniul asigurărilor sociale, respectiv:

- Legea nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr.346/2002, republicată, privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr.200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata

creanțelor salariale, cu modificările ulterioare;

- Legea nr.225/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.

Grupurile-țintă afectate sau care beneficiază direct sau indirect în urma implementării proiectului de act normativ

Beneficiarii direcți ai implementării proiectului de act normativ sunt pensionarii sistemului public de pensii, persoanele aflate în incapacitate temporară de muncă din cauza accidentelor de muncă sau bolilor profesionale, șomerii, salariații angajatorilor aflați în stare de insolvență care beneficiază de plăți din Fondul de garantare a creanțelor salariale, Casa Națională de Pensii Publice și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă precum și instituțiile subordonate acestora care vor dispune de fonduri pentru asigurarea desfășurării activității în bune condiții.

Principalele elemente care stau la baza elaborării bugetului asigurărilor sociale de stat și al bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2023 sunt:

- valoarea punctului de pensie de 1.785 lei începând cu data de 1 ianuarie 2023, reprezentând o majorare cu 12,5% față de valoarea din anul 2022 de 1.586 lei;
- creșterea câștigului salarial mediu brut în anul 2023 la 6.789 lei, față de 6.120 lei estimat pentru anul 2022 și 5.535 lei realizat în anul 2021;
- scăderea numărului de șomeri înregistrați, ajungându-se astfel la finele anului 2023 la 215 mii persoane, de la 227 mii persoane la finele anului 2022;
- scăderea ratei șomajului înregistrat, ajungându-se astfel la finele anului 2023 la 2,7% față de 2,9% la finele anului 2022;
- actualizarea valorii indicatorului social de referință, începând cu data de 1 martie 2023, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv comunicat de Institutul Național de Statistică.

Problemele la rezolvarea cărora va contribui proiectul de act normativ

Prin legea bugetară pe anul 2023 se asigură, în principal:

- fondurile necesare achitării drepturilor de pensie, a ajutoarelor sociale pentru persoanele care au suferit accidente de muncă și boli profesionale și tratamentul balnear pentru pensionarii și asigurații sistemului public de pensii, desfășurării în bune condiții a activității Casei Naționale de Pensii Publice și a caselor județene de pensii;
- fondurile necesare pentru plata ajutoarelor de șomaj și a măsurilor active de sprijin al persoanelor fără loc de muncă, plata creanțelor salariale în cazul angajatorilor aflați în stare de insolvență, desfășurarea în bune condiții a activității Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă precum și a instituțiilor subordonate.

1. Schimbări preconizate:

Scopul și obiectivele proiectului de act normativ:

Prin proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 se propune, pe lângă prevederile și autorizările privind veniturile și cheltuielile pentru sistemul public de pensii,

sistemul asigurărilor pentru șomaj, sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale, bugetele instituțiilor publice finanțate parțial din venituri proprii, și următoarele reglementări specifice exercițiului bugetar al acestui an:

- câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat;
- quantumul ajutorului de deces în cazul asiguratului sau pensionarului, precum și în cazul unui membru de familie al acestora;
- coeficientul aplicat asupra sumelor plătite din bugetul asigurărilor sociale de stat și respectiv din bugetul asigurărilor pentru șomaj în funcție de care se stabilesc cheltuielile pentru transmiterea și plata drepturilor de asigurări sociale la domiciliul beneficiarilor;
- tariful pentru transmiterea taloanelor de plată la domiciliul beneficiarilor în situația în care aceștia optează pentru plata drepturilor de asigurări sociale în cont curent sau în cont de card;
- cota contribuției pentru persoanele care se asigură facultativ în sistemul asigurărilor pentru șomaj.

Totodată prin proiectul de act normativ sunt cuprinse dispoziții referitoare la proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, respectiv:

- se autorizează ordonatorul principal de credite să introducă, în anexele la bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj și în bugetele instituțiilor finanțate parțial din bugetul asigurărilor pentru șomaj, după caz, proiecte noi cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020;
- sunt stabilite reglementări specifice pentru asigurarea fondurilor necesare la titlul 58 "Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020", pentru finanțarea proiectelor cu încadrarea în nivelul total al cheltuielilor aprobate prin bugetul asigurărilor sociale de stat sau bugetul asigurărilor pentru șomaj, după caz;
- reglementarea modului de finanțare a proiectelor/programelor aferente perioadei de programare bugetară a Uniunii Europene 2021-2027 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile;
- se autorizează ordonatorul principal de credite să efectueze virări de credite bugetare și credite de angajament în bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul asigurărilor pentru șomaj pentru asigurarea sumelor necesare implementării de proiecte noi finanțate din fonduri externe nerambursabile și respectiv să introducă, după caz, titlul 56 "Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare";
- reglementarea modalității de asigurare a sumelor necesare pentru implementarea corespunzătoare a finanțării reformelor și/sau investițiilor/proiectelor aferente fondurilor europene alocate României prin Mecanismul de redresare și reziliență.
- reglementarea posibilității ca virările de credite de angajament și creditele bugetare care se realizează pentru implementarea proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, inclusiv a investițiilor/reformelor noi aferente Mecanismului de redresare și reziliență, să poată fi efectuate pe tot parcursul anului 2023, prin derogare de la prevederile alin.(10) al art.47 din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare.

2. Alte informații

Proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii privind finanțele publice nr.500/2002, cu modificările și completările ulterioare, pe baza:

- prognozelor indicatorilor macroeconomici și sociali pentru anul 2023, precum și pentru următorii 3 ani;
- strategiei fiscal-bugetare;
- politicilor și strategiilor sectoriale, a priorităților stabilite în formularea propunerilor de buget, prezentate de ordonatorul principal de credite;
- propunerilor de cheltuieli detaliate ale ordonatorului principal de credite.

Monitorizarea implementării proiectului de act normativ se va face în conformitate cu Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și Legea responsabilității fiscal-bugetare, nr.69/2010, republicată.

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impactul social

Prin aplicarea prevederilor prezentului proiect de act normativ se asigură fondurile necesare pentru plata drepturilor de asigurări sociale.

3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

4. Impactul macroeconomic.

4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor macroeconomici

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Impactul asupra mediului de afaceri.

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

6. Impactul asupra mediului înconjurător.

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

9. Alte informații

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 4-a

**Impactul financiar asupra bugetului general consolidat,
atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații
cu privire la cheltuieli și venituri**

1. Bugetul asigurărilor sociale de stat :

Venituri:

Pentru anul 2023, din totalul veniturilor bugetare estimate la 111.701.950 mii lei, 90,1% urmează să se încaseze din contribuții de asigurări, 9,6% din subvenții de la bugetul de stat și 0,3% din venituri nefiscale și sume primite de la Uniunea Europeană.

În anul 2023 subvenția de la bugetul de stat pentru echilibrare este de 10.746.025 mii lei.

Din totalul veniturilor bugetare, 111.502.131 mii lei sunt aferente sistemului public de pensii (99,8%) și 199.819 mii lei aferente sistemului asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale (0,2%).

Veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, sunt diminuate cu suma de 12.683.214 mii lei aferentă Pilonului II de pensii.

Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 au fost stabilite avându-se în vedere, următoarele:

- o cotele de contribuții sociale, reglementate de Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, astfel:
 - 25% cota de contribuții de asigurări sociale datorată de persoanele fizice care au calitatea de angajați;
 - cotele de contribuție de asigurări sociale datorate de angajatori de 4% pentru condițiile deosebite de muncă și 8% pentru condiții speciale de muncă;
 - cota de 2% din contribuția asiguratorie pentru muncă datorată de angajatori, distribuită pentru sistemul asigurărilor de accidente de muncă și boli profesionale stabilită conform alin.(6) al art.220⁶ din Legea nr.227/2015, cu modificările și completările ulterioare.
- o baza anuală de calcul al contribuției de asigurări sociale, în cazul persoanelor care realizează venituri din activități independente o reprezintă venitul ales, care nu poate fi mai mic decât nivelul a 12 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației;
- o extinderea facilităților acordate salariaților din domeniul construcțiilor (în sensul stabilirii cotei CAS de 21,25%) pentru salariații din domeniul agroalimentar pentru un venit brut lunar din salarii de până la 10.000 lei, cu stabilirea salariului de încadrare minim al salariaților din domeniul agroalimentar;
- o stabilirea bazei de calcul lunar al contribuției de asigurări sociale la salariul minim brut pe țară garantat în plată, pentru veniturile realizate în baza contractelor individuale de muncă cu timp parțial al căror nivel este sub nivelul salariului minim brut pe țară garantat în plată;

- o 3,75% cota de contribuție la fondul de pensii administrat privat (Pilonul II), reglementat prin Legea nr.411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- o majorarea prognozată a fondului de salarii pe total economie (câștig salarial mediu brut și număr de salariați), precum și măsurile Agenției Naționale de Administrare Fiscală de îmbunătățire a colectării de combatere a evaziunii fiscale în domeniul contribuției de asigurări sociale și a recuperării acestei contribuții.

Cheltuieli:

În anul 2023, cheltuielile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat au fost estimate la 111.657.586 mii lei, din care 111.502.131 mii lei pentru sistemul public de pensii (99,9%) și 155.455 mii lei pentru sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale (0,1%).

Din totalul cheltuielilor aferente sistemului public de pensii, 98,7% vor fi alocate pentru asistență socială și 1,3% pentru administrarea sistemului public de pensii (cheltuieli de personal, bunuri și servicii, dobânzi datorate trezoreriei statului, alte transferuri, proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile inclusiv din PNRR, alte cheltuieli și active nefinanciare).

Fondurile destinate plății pensiilor din sistemul public de pensii pentru anul 2023 sunt în sumă de 107.936.199 mii lei, respectiv 6,95% din PIB.

Din totalul cheltuielilor aferente sistemului de asigurări pentru accidente de muncă și boli profesionale, 86,8% vor fi alocate pentru asistență socială (pensii de invaliditate din cauză de accidente de muncă sau boli profesionale, ajutoare sociale în caz de invaliditate), și 13,2% pentru funcționarea sistemului (cheltuieli de personal, bunuri și servicii, dobânzi, alte cheltuieli și active nefinanciare).

Bugetul asigurărilor sociale de stat este programat pentru anul 2023 cu un excedent în sumă de 44.364 mii lei aferent sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

2. Bugetul asigurărilor pentru șomaj:

Venituri:

Pentru anul 2023 veniturile totale ale bugetului asigurărilor pentru șomaj au fost estimate la 4.034.257 mii lei, din care 38,7% vor proveni din cota parte din contribuția asiguratorie pentru muncă destinată finanțării sistemului de asigurări pentru șomaj, 46% din cotă parte din contribuția asiguratorie pentru muncă destinată finanțării fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, 11,2% din sume primite de la Uniunea Europeană, 3% din subvenții de echilibrare de la bugetul de stat și 1,1% din venituri nefiscale și alte venituri.

Din totalul veniturilor bugetare, 2.157.134 mii lei sunt aferente sistemului asigurărilor pentru șomaj (53,5%) și 1.877.123 mii lei aferente fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale (46,5%).

Veniturile pe anul 2023 sunt stabilite avându-se în vedere cotele distribuite din contribuția asiguratorie pentru muncă datorată de angajatori, stabilite conform alin.(6) al art.220⁶ din Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

- 12% fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale;
- 17% bugetului asigurărilor pentru șomaj.

Cheltuieli:

Pentru anul 2023, prin bugetul asigurărilor pentru șomaj s-a prevăzut finanțarea unor cheltuieli în sumă totală de 2.181.103 mii lei, din care 2.157.134 mii lei sunt aferente sistemului asigurărilor pentru șomaj (98,9%) și 23.969 mii lei fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale (1,1%).

Sumele reprezentând cheltuieli aferente sistemului asigurărilor pentru șomaj au următoarele destinații:

- asistența socială (indemnizații de șomaj; indemnizații de șomaj pentru absolvenți; stimularea angajatorilor care încadrează absolvenți; stimularea angajatorilor care încadrează șomeri aparținând unor categorii defavorizate; stimularea mobilității forței de muncă, etc.), 59,9% din total;
- plata contribuțiilor de asigurări sociale aferente prestațiilor suportate din bugetul asigurărilor pentru șomaj, 3,9% din total;
- cheltuieli pentru administrare (cheltuieli de personal, bunuri și servicii, dobânzi datorate trezoreriei statului și active nefinanciare) precum și alte cheltuieli, 10,7% din total;
- proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, inclusiv PNRR, 24,4% din total;
- acordarea de subvenții necesare funcționării centrelor regionale de formare profesională a adulților, 1,1% din total.

Din totalul cheltuielilor aferente fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, 91,4% reprezintă sumele aferente plății creanțelor salariale și 8,6% reprezintă cheltuieli de administrare a acestui Fond.

Bugetul asigurărilor pentru șomaj este programat pentru anul 2023 cu un excedent în sumă de 1.853.154 mii lei și este aferent Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale.

Nivelul cheltuielilor ce se finanțează în anul 2023 din bugetul asigurărilor pentru șomaj a fost stabilit avându-se în vedere în principal următoarele categorii de beneficiari și cuantumuri medii lunare:

- 38 mii beneficiari de indemnizație de șomaj;
- 10 mii beneficiari de indemnizație de șomaj pentru absolvenți;
- 864 lei indemnizație de șomaj medie lunară;
- 263 lei indemnizație de șomaj lunară pentru absolvenți.

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect 1. Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect 2. Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
6. Alte informații Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ
1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Potrivit prevederilor art.7 alin.(13) din Legea nr.52/2003 privind transparență decizională în administrația publică, republicată, în cazul reglementării unei situații care, din cauza circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public, proiectele de acte normative se supun adoptării anterior expirării termenului de 30 de zile lucrătoare prevăzut de lege. Proiectul de lege a fost dezbătut în cadrul Comisiei de Dialog Social constituită la nivelul Ministerului Finanțelor la care participă reprezentanți ai organismelor interesate, conform minutei ședinței nr.238910/7.12.2022, din care rezultă că partenerii sociali au fost de acord cu promovarea proiectului. Prin adresa nr.18/08.12.2022 Consiliul Fiscal a transmis opinia asupra proiectului de act normativ, în conformitate cu prevederile art.53 alin.(2) din Legea responsabilității fiscal-bugetare, nr.69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
4. Informații privind punctele de vedere / opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de act normativ conform avizului

nr.1345/7.12.2022 b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social – proiectul de act normativ a fost avizat în data 8 decembrie 2022 d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi
6. Alte informații Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ
1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ Potrivit prevederilor art.7 alin.(13) din Legea nr.52/2003 privind transparență decizională în administrația publică, republicată, în cazul reglementării unei situații care, din cauza circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public, proiectele de acte normative se supun adoptării anterior expirării termenului de 30 de zile lucrătoare prevăzut de lege. Au fost respectate dispozițiile Legii nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, prin publicarea proiectului de act normativ pe site-ul oficial al Ministerului Finanțelor în data de 6 decembrie 2022. Pentru asigurarea fondurilor necesare plății drepturilor de asigurări sociale majorate începând cu data de 1 ianuarie 2023, se impune adoptarea în regim de urgență a proiectului de act normativ pentru evitarea unei grave atingeri aduse interesului public, cu respectarea prevederilor art.7 alin.(13) din Legea nr.52/2003 privind transparență decizională în administrația publică, republicată.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
Secțiunea a 8-a Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ. Proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 va fi implementat de către Ministerul Finanțelor împreună cu Ministerul Muncii și Solidarității Sociale.
2. Alte informații Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

Față de cele prezentate mai sus, s-a elaborat proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, pe care îl supunem spre adoptare Guvernului.

Ministrul Finanțelor

Adrian CÂCIU

Ministrul Muncii și Solidarității Sociale

Marius-Constantin BUDĂI

AVIZAT:

Viceprim-ministru,

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii

Sorin Mihai GRINDEANU

Ministrul Justiției

Marian Cătălin PREDOIU

